

УДК 35.977

Проданик Василь Михайлович,

магістр державного управління, здобувач Інституту законодавства Верховної Ради України, 04053, м. Київ, просп. Несторівський, 4, +38 067 812 85 30, nubiru9x9@gmail.com

ORCID: 0000-0002-3112-479X

Prodanyk Vasily Mikhailovich,

Master of Public Administration, applicant of the Institute of Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv, Prosp. Nestorivskiyi, 4, +38 067 812 85 30, nubiru9x9@gmail.com

ORCID: 0000-0002-3112-479X

DOI: 10.32689/2617-9660-2018-2-2-77-86

СПІВПРАЦЯ ОБ'ЄДНАНЬ ПІДПРИЄМЦІВ І ОРГАНІВ ВЛАДИ ЯК МЕХАНІЗМ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Анотація. Досліджуються питання взаємодії об'єднань підприємців і органів державного управління в умовах реалізації та вдосконалення регуляторної політики в Україні. Розкриті шляхи та механізми державного управління формування сфери підприємництва в Україні, зокрема досліджено механізм — аналіз регуляторного впливу нормативного акта.

Доведено, що залучення громадських об'єднань підприємців до реалізації функцій державної влади дасть змогу не лише скоротити шлях, яким просуваються управлінські рішення з моменту їх прийняття до реалізації, але й зменшити відповідні статті витрат державного бюджету, зокрема витрат на конкретні заходи державного управління та регулювання в галузі підприємництва.

Проведений аналіз засвідчив, що починаючи з 2000 р. всі Програми діяльності Кабінету Міністрів України, які затверджуються Постановами Кабінету Міністрів України, впроваджують заходи дієвого механізму співпраці органів державного управління та громадських організацій підприємців з питань реалізації державної політики у сфері підприємництва.

На виконання цього завдання органи, які опікуються підприємництвом за участю громадських об'єднань розробляли конкретні документи (концепцію, стратегію, програму) співпраці громадських об'єднань з органами державного управління. Такі документи повинні передбачати створення мережі дорадчих органів при органах виконавчої влади на всіх рівнях державного управління та регулювання в Україні.

Визначено, що механізм такої співпраці базується на принципах партнерства на основі “зворотного зв'язку” між владою та підприємцями, які передбачають вільний доступ самоврядних організацій малого та середнього підприємництва до інформації органів державної влади та місцевого само-

врядування, залучення їх до розробки та обговорення проектів нормативних і регуляторних актів у сфері формування підприємницького середовища, запровадження громадського контролю за поточним виконанням органами державного управління запланованих заходів.

Зазначено, що такі норми та процедури закладено у типових положеннях відповідних рад, колегій, комітетів, що впливає на чіткі шляхи реалізації державної регуляторної політики в Україні.

Ключові слова: державне управління, об'єднання підприємців, малий і середній бізнес, сфера підприємництва, аналіз регуляторного впливу.

COOPERATION OF THE UNION OF ENTERPRISES AND AUTHORITIES AS A MECHANISM OF REGULATORY POLICY IN UKRAINE

Abstract. The article deals with the issues of interaction between business associations and state administration in the conditions of implementation and improvement of regulatory policy in Ukraine. The ways and mechanisms of state management of forming the sphere of entrepreneurship in Ukraine are revealed, in particular, the mechanism — the analysis of the regulatory influence of the normative act is investigated.

It is proved that the involvement of public associations of entrepreneurs in the realization of the functions of state power will enable not only to reduce the path through which management decisions are promoted from the moment of their adoption to implementation, but also to reduce the corresponding items of expenditure of the state budget, in particular, the costs of specific measures of public administration and regulation in the field of entrepreneurship.

The analysis showed that since 2000 all the Program of activities of the Cabinet of Ministers of Ukraine, which are approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine, implement measures of effective mechanism of cooperation between public administration bodies and public organizations of entrepreneurs on issues of implementation of state policy in the field of entrepreneurship.

In order to accomplish this task, the bodies that deal with entrepreneurship with the participation of public associations have developed specific documents (concept, strategy, program) for the cooperation of public associations with public authorities. Such documents should include the creation of a network of advisory bodies at executive bodies at all levels of public administration and regulation in Ukraine.

It is determined that the mechanism of such cooperation is based on the principles of partnership on the basis of “feedback” between the government and entrepreneurs, which provides for the free access of self-governing organizations of small and medium enterprises to information of state authorities and local self-government, involving them in the development and discussion of normative draft and regulatory acts in the sphere of formation of the business environment, introduction of public control over the current execution by the public authorities of the planned events in.

It is noted in the article that such rules and procedures are laid down in the model regulations of the respective councils, colleges, committees and influence the clear ways of implementing the state regulatory policy in Ukraine.

Keywords: state administration, association of entrepreneurs, small and medium business, sphere of entrepreneurship, analysis of regulatory influence.

Постановка проблеми. Сучасні питання формування ефективної системи управління у сфері малого та середнього бізнесу в Україні потребують активізації діяльності громадських організацій підприємців та посилення їх ролі та безпосереднього впливу на процес формування й реалізації державної політики у сфері підприємництва, зокрема в частині використання аналізу регуляторного впливу в сучасній практиці державотворення.

Загалом партнерські стосунки між державою та підприємцями набувають все ширшого та фахового розвитку. Вимоги Указів Президента України, обговорення представниками підприємців і Президентом України спільних заходів закріпили основи таких стосунків між підприємцями та владою, створили нові можливості й надали ширші повноваження об'єднанням підприємців, спонукаючи їх до постійної співпраці, створення взаємозагоджених дієвих механізмів управління сферою підприємництва в Україні.

Мета статті полягає у розкритті питань взаємодії об'єднань підприємців і органів державного управління в умовах реалізації та вдосконалення регуляторної політики в Україні.

Аналіз досліджень і публікацій. Якщо згадати історію самоорганізації українського підприємництва

(дослідити в літературі), то процес діалогу між владою та підприємництвом розпочався ще на початку 90-х років. Важливим кроком на шляху зближення влади та підприємництва у вирішенні питань його підтримки та розвитку стало створення ще в 1993 р. Ради підприємців України при Кабінеті Міністрів України, яка надала поштовх до формування сучасних механізмів взаємодії між владою та підприємцями. Відомі автори, які досліджували означену проблему: В. Воротін, Ю. Єхануров, Д. Ляпін, К. Ляпіна та ін.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні багато громадських підприємницьких об'єднань захищають права та інтереси підприємців, відіграють помітну роль у підтримці та розвитку бізнесу в Україні. Однак, органи публічного управління ще не повною мірою використовують такі можливості сучасних об'єднань підприємців. У цьому теж є свої об'єктивні та суб'єктивні причини розвитку таких взаємовідносин у сучасних умовах господарювання.

Нагадаємо, що органи державного управління, які повинні відповідати за стимулювання розвитку та підтримку підприємництва або причетні до нього, мають об'єктивні обмеження і щодо кількості персоналу, і щодо часу, і щодо фінансово-матеріальних можливостей підтримки окремого

суб'єкта господарювання. Тому державним органам доцільно спиратися на об'єднання підприємців, підтримувати і спрямовувати їх ініціативи та пропозиції щодо сприяння розвитку групи підприємств окремої галузі, одержувати оперативну інформацію щодо сучасного стану національної економіки і потреб суб'єктів господарювання, а також делегувати їм певні права по реалізації заходів державної економічної політики, проектів рішень органів по реалізації заходів державної господарської політики, проектів рішень органів влади з відповідних питань, повноважень з експертизи інвестиційних проектів, економіко-правових експертиз проектів законів і постанов Уряду.

Залучення громадських об'єднань підприємців до реалізації деяких функцій державної влади дасть змогу не лише скоротити шлях, яким просуваються управлінські рішення з моменту їх прийняття до реалізації, але й зменшити відповідні статті витрат державного бюджету, зокрема витрат на конкретні заходи державного управління та регулювання в галузі підприємництва.

Наш аналіз свідчить, що починаючи з 2000 р. всі Програми діяльності Кабінету Міністрів України, які затверджуються Постановами Кабінету Міністрів України, впроваджують заходи дієвого механізму співпраці органів державного управління та громадських організацій підприємців з питань реалізації державної політики у сфері підприємництва.

На виконання цього завдання органи, що опікуються підприємництвом за участю громадських об'єднань розробляли конкретні докумен-

ти (концепцію, стратегію, програму) співпраці громадських об'єднань з органами державного управління. Такі документи мають передбачати створення мережі дорадчих органів при органах виконавчої влади на всіх рівнях державного управління та регулювання в Україні. Механізм такої співпраці базується на принципах партнерства на основі "зворотного зв'язку" між владою та підприємцями, які передбачають вільний доступ самоврядних організацій малого та середнього підприємництва до інформації органів державної влади та місцевого самоврядування, залучення їх до розробки й обговорення проектів нормативних і регуляторних актів у сфері формування підприємницького середовища, запровадження громадського контролю за поточним виконанням органами державного управління запланованих заходів. Такі норми та процедури закладено у типових положеннях відповідних рад, колегій, комітетів. Такі заходи впливали на чіткі шляхи реалізації державної регуляторної політики в Україні.

За роки незалежності в Україні здійснено вагомую роботу з розроблення та імплементації системної нормативно-правової бази та інституційного забезпечення регуляторної політики, зокрема об'єднання підприємців дуже багато для цього зробили.

На сучасному етапі державотворення регуляторна політика повною мірою інтегрована в соціально-економічну політику держави. Зокрема, механізм аналізу регуляторного впливу закріплено як обов'язкову складову підготовки проектів уря-

дових рішень, що мають характер регуляторних, і подальшого їх розгляду як на засіданнях профільних урядових комітетів, так і Кабінету Міністрів України. Розвиток й удосконалення регуляторної політики передбачено Програмою Уряду і відповідно у Середньостроковому плані пріоритетних дій уряду до 2020 р. Зазначеним планом передбачено зменшення адміністративних бар'єрів для бізнесу шляхом розроблення та впровадження нормативно-правових актів з одночасним проведенням кількісних розрахунків вигод і витрат при запровадженні кожного регулювання для усіх форм бізнесу та сучасної держави бізнесу.

На думку експертів Інституту законодавства Верховної Ради України дієва державна регуляторна політика спрямована на недопущення прийняття економічно недоцільних і неефективних регуляторних актів, зменшення втручання держави в діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності [1].

Слід погодитись з фахівцями Національного інституту стратегічних досліджень, що в Україні процедури та правила регуляторної політики визначаються нормами Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності" від 11.09.2003 р. № 1160-IV та низкою підзаконних актів (Постанова КМУ "Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта" від 11 березня 2004 р. № 308, Постанова КМУ та НБУ "Про затвердження методик проведення аналізу впли-

ву та відстеження результативності регуляторного акта Національного банку України" від 14 квітня 2004 р. № 471 та розпорядження Кабінету Міністрів України "Про підготовку та оприлюднення щорічної інформації Кабінету Міністрів України про здійснення державної регуляторної політики органами виконавчої влади" від 19 березня 2004 р. № 152-р. З 2004 р. створено та функціонує центральний орган виконавчої влади щодо методичного забезпечення державної регуляторної політики (від Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва до Державної регуляторної служби України, і це позитивно відмічено у матеріалах Світового банку), у Верховній Раді України та всіх обласних і міських радах народних депутатів створено відповідні профільні комітети. Відповідно до ст. 1 Закону України регуляторними органами є: Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Національний банк України, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, інший державний орган, центральний орган виконавчої влади, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцевий орган виконавчої влади, орган місцевого самоврядування, а також територіальні органи центральних органів виконавчої влади, державні спеціалізовані установи та організації, некомерційні самоврядні організації, які здійснюють керівництво та управління окремими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування [2].

Європейський досвід послідовно адаптується та впроваджується в національну практику регуляторної діяльності. Зокрема, у 2015 р., на виконання вимог Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом [3] (ст. 378) та Порядку денного асоціації між Україною та ЄС для підготовки та сприяння імплементації Угоди про асоціацію [4] (п. 7.7), було адаптовано та впроваджено в законодавче поле України норми європейського інструменту регуляторної політики SME-Test, який в Україні отримав назву М-Тест, та запроваджено оновлену методику аналізу регуляторного впливу (нова редакція Постанови Кабінету Міністрів України № 308 “Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта”).

Постійне удосконалення механізмів і інструментів самої політики та шляхи її ефективної реалізації в Україні передбачені нормами Угоди про асоціацію з ЄС, та входить до питань постійного діалогу з МВФ, Світовим банком та ОЕСР.

Так Світовий Банк у дослідженні комплексної оцінки показників регуляторної політики Global Indicators of Regulatory Governance [5] (оцінка від 0 до 6 по 185 країнам світу), надав Україні 5,2 бали (аналогічний показник дістали Польща та Німеччина. Україна значно випереджає Білорусь (2,8 бали) та РФ (4,0 бали). Однією з проблемних зон для України за цим дослідженням є потреба більш формалізованого визначення критеріїв, за якими вимагається проведення оцінки регуляторного впливу. Також певним недоліком для Укра-

їни є відсутність єдиної бази даних (розподіленої або централізованої) з проектами регуляторних актів, АРВ та звітами про відстеження результативності.

Загалом низька ефективність дерегуляції пов'язана із слабкою практичною регуляторною діяльністю регуляторних органів на державному та регіональному рівнях. Серед чинників, що знижують ефективність реформ дерегуляції слід зазначити: слабкий контроль за порядком визначення та віднесення проектів нормативно-правових актів до регуляторних. Формальність на етапі визначення ознак регуляторного впливу проектів актів дає можливість відповідним органам уникати вимог публічності їх підготовки, оцінки регуляторного впливу та ефективності для суб'єктів господарювання та ринку в цілому. Більшою мірою це може застосовуватись до проектів нормативно-правових актів, затвердження яких знаходиться у повноваженні окремого ЦОВВ. На сьогодні поширена практика підготовки нормативно-правових актів без належної регуляторної підготовки як на загальному, так і регіональному рівнях, зокрема без обговорення в спілках і об'єднаннях підприємців. Основними прогалинами у нормотворчій діяльності органів державної та місцевої влади є відсутність аналізу регуляторного впливу та недотримання публічності обговорення та прийняття відповідних актів.

За даними ДРС [6] за 9 місяців 2017 р. рівень відмов у погодженні проектів від ЦОВВ становив 38 % (по 150 проектах з опрацьованих 390), а від органів місцевого

самоврядування — 29 % (по 28 проєктах з опрацьованих 96). Ще більш складна ситуація з проведенням експертиз законопроектів. За 9 місяців 2017 р. ДРС здійснило експертизу 1625 проєктів регуляторних актів, з яких майже кожен третій 30 % (або ж 490 проєктів) повернено без розгляду, до 65 % (1052 проєктів) подавались зауваження, і лише 20 % проєктів цілком відповідали вимогам.

За результатами здійснення моніторингу набуття чинності регуляторних актів за 9 місяців 2017 р. ДРС було виявлено 27 регуляторних актів, прийнятих з порушенням вимог Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” в частині обов’язковості погодження з ДРС в частині повільності впровадження процедури кількісної оцінки адміністративного навантаження регуляцій на суб’єктів малого та середнього підприємництва.

В Україні за даними моніторингу, що проводиться ДРС, оцінки впливу на конкуренцію розробниками регуляторних актів не здійснюються, у т. ч. через відсутність відповідної методики. Проте на сьогодні відбуваються дискусії щодо можливих варіантів такої методики та її практичне запровадження є можливим у найближчий час. Фрагментарність регуляторного циклу через вибірковість та низьку якість оцінки результативності регуляції. Відстеження результативності регулювання є важливим елементом системи “зворотного зв’язку” і необхідним елементом “регуляторного циклу” (за рекомендаціями ОЕСР це третій критично

важливий інструмент регуляторної політики — оцінка ex-post. Аналогічна оцінка здійснюється й у матеріалах Європейської Комісії [7]).

В Україні відстеження результативності регуляторного акта є прямою нормою Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” (базове, повторне і періодичне відстеження результативності). Якщо відстеження результативності регулювання не здійснюється, то неможливо оцінити ефект від регуляції та досягнення нею цілей, і така регуляція найчастіше стає інструментом корупції. Разом із тим проблема полягає у формальному підході щодо відстеження результативності регуляторними органами.

Зазначимо, що змістовного відстеження результативності на сьогодні за даними ДРС не здійснюється [8]. Це призводить до неможливості визначення результату регулювання, неможливості співставити результати з тим, що очікувалось під час розробки та прийняття регулювання. Оскільки будь-яке регулювання вимагає витрачання ресурсів як з боку бізнесу, так і з боку державних органів, то штучні та неефективні регулювання можуть призводити до суттєвих втрат і, як результат — до зниження конкурентоспроможності національного бізнесу.

Висновки і перспективи подальших досліджень. У цілому законодавче та інституційне забезпечення взаємодії громадських об’єднань підприємців у частині реалізації регуляторної політики практично відповідає сучасним вимогам і кращим світовим практикам і вимогам ЄС

[9]. Це означає, що розробка змін до базового законодавчого забезпечення регуляторної політики в Україні не на часі, але заходи вдосконалення такої взаємодії необхідні.

Найявні проблеми в реалізації норм регуляторної політики можуть бути вирішені шляхом застосування інструменту методичного супроводження (ДРС) та активізації уваги Уряду до належного виконання усіх складових ефективної регуляторної діяльності — від підготовки та публічного обговорення до належного обґрунтування впливу на суб'єктів господарювання, конкуренцію на ринок, економічну безпеку держави в цілому.

Слід підтримати думку фахівців з НІСД, що для досягнення дерегуляційного ефекту в Україні в 2019 р. необхідно реалізувати низку ініціатив і заходів, що сприятимуть належному виконанню норм і правил регуляторної діяльності, зокрема доцільно: Адміністрації Президента України доручити главам обласних державних адміністрацій та районних державних адміністрацій до щорічного звіту про свою діяльність додати обов'язковий розділ щодо реалізації державної регуляторної політики (у тому числі щодо ефективності та результативності публічних консультацій із зацікавленими сторонами щодо власних регуляторних рішень), а також главам обласних державних адміністрацій та районних державних адміністрацій спільно з Державною регуляторною службою України організувати періодичні регулярні методологічні семінари з питань реалізації регуляторної політики для місцевих органів державної влади із

залученням органів місцевого самоврядування та ОТГ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

---

1. *Воротін В. Є.* Модернізація сфери освіти та науки як об'єкта державного управління: конкурентні переваги для України / В. Є. Воротін / Наукові записки Ін-ту законодавства Верховної Ради України. — 2017. — № 6. — С. 153–160.
2. “Щодо актуальних проблем регуляторної політики України та напрямів їх вирішення у 2018 році”. Аналітична записка НІСД. — Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/2903/>
3. *Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом* [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=248387631
4. *Порядок денний асоціації між Україною та ЄС для підготовки та сприяння імплементації Угоди про асоціацію* [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article%3FshowHidden=1&art_id=243281941&cat_id=223345338&c_time=1266423569791
5. *Додаткові матеріали до рішення Колегії ДРС від 26.10.2017 щодо реалізації вимог Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності”* [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.drs.gov.ua/wp-content/plugins/google-document-embedder/load.php?d=http%3A%2F%2Fwww.drs.gov.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2017%2F11%2FMonitoryng-vykonannya-vumog.docx>
6. *OECD.* Інструментарій для оцінки впливу на конкуренцію. Том II: Руководство [Електронний ре-

- сурс]. — Режим доступа: <http://www.oecd.org/daf/competition/49167929.pdf>
7. *European Commission*. Evaluating laws, policies and funding programmes [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/evaluating-laws_en
  8. *Аналіз рівня дотримання органами місцевого самоврядування вимог Методики в частині проведення М-Тесту, як інструменту вимірювання впливу регулювання на малий бізнес*. Додаткові матеріали до рішення Колегії ДРС від 26.10.2017 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.drs.gov.ua/wp-content/plugins/google-document-embedder/load.php?d=http%3A%2F%2Fwww.drs.gov.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2017%2F11%2FMonitoryng-vykonannya-vymog.docx>
  9. *Communication from the commission to the European Parliament, the Council, the European economic and social committee and the Committee of the regions*. Smart Regulation in the European Union [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/lexuriserv/lexuriserv.do?uri=com:2010:0543:fin:en:pdf>
  3. *Association Agreement between Ukraine and the European Union* [Electronic resource]. — Access mode: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=248387631
  4. *Agenda of the Association between Ukraine and the EU for the preparation and promotion of the implementation of the Association Agreement* [Electronic resource]. — Access mode: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article%3FshowHidden=1&art_id=243281941&cat_id=223345338&time=1266423569791
  5. *Additional materials for the decision of the Board of DCS of 10/26/2017 on the implementation of the requirements of the Law of Ukraine “On the basics of state regulatory policy in the field of economic activity”* [Electronic resource]. — Access mode: <http://www.drs.gov.ua/wp-content/plugins/google-document-embedder/load.php?d=http%3A%2F%2Fwww.drs.gov.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2017%2F11%2FMonitoryng-vykonannya-vymog.docx>
  6. *OECD*. Toolkit for assessing the impact on competition. Volume II: Guide [Electronic resource]. — Access mode: <http://www.oecd.org/daf/competition/49167929.pdf>
  7. *European Commission*. Evaluating laws, policies and financing programs [Electronic resource]. — Access mode: https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/evaluating-laws_en
  8. *An analysis of the level of compliance by local governments with the requirements of the Methodology as part of the M-Test, as a tool for measuring the impact of regulation on small business*. Additional materials for the decision of the Board of DRS dated October 26, 2017 [Electronic resource]. — Access mode: <http://www.drs.gov.ua/wp-content/>

REFERENCES

1. *Vorotin V. Y.* Modernization of the sphere of education and science as an object of public administration: competitive advantages for Ukraine / V. Ye. Vorotyng / Scientific notes of the Institute of Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine, 2017. — № 6. — P. 153–160.
2. “On current issues of regulatory policy of Ukraine and directions for their solution in 2018”. Analytical note NISS. — Access mode: <http://www.niss.gov.ua/articles/2903/>

plugins/google-document-embedder/
load.php?d=http%3A%2F%2Fwww.
drs.gov.ua%2Fwp-content%2Fup-
loads%2F2017%2F11%2FMonito-
ryng-vykonannya-vymog.docx

9. *Communication* from the Commis-
sion to the European Parliament, the

Council, the European Economic
and Social Committee and the Com-
mittee of the Regions. Smart Regula-
tion in the European Union [Electron-
ic resource]. – Access mode: [http://
eur-lex.europa.eu/lexuriserv/lexuris-
erv.do?uri=com:2010:0543:fin:en:pdf](http://eur-lex.europa.eu/lexuriserv/lexuriserv.do?uri=com:2010:0543:fin:en:pdf)